

БОБУР -
ИГРАЛЛАИ
ФАЗИЛАЛЫАР
СОХИБИ

4-бетда

ТАФАККУР КУВВАТИ

— Оилада фарзанд тугилишидан то умрининг сўнгигача бўлиб ўтадиган барча маросим ва ўдумлар бир нарсага, зулматдан сўни кундуз келишига, ёвузлик устидан эзгулик тантана қилишига, ҳақсизлик устидан адолат ҳукмонлигига, матонат, бардош ҳамма нарсадан устун эканига инсонни ишонтиради.

5-бетда

Оила ва

Оила соглом ва баҳтили бўлса, бутун жамият
барқарор ва фаровон бўлади.

Ислом КАРИМОВ

жамият

7 (1314)-сон 15 февраль 2017 йил

Газета 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

ОПИСДА ЯРАҚЛАГАН ҲАР НЕ ОПМОС ЭМАСДИР

ёхуд аёллар миграцияси ҳақида

А.Маликов коллажи.

Аёлнингбу-
гуни, эртаси,
соллиги, нурли
ҳаёти учун қанча
одам туну-кун из-
ланишда. Уларни
ҳар томонлама қўллаб-
кузватлаш, химоя қилиш учун
давлатимиз томонидан қанча чора-тад-
бирлар кўрилмоқда. Аммо аёл ёвузликлардан, турли ташки таъ-
сирлардан ўзини химоя қила олияпими? Бир бурда нонни оиласи
багрида, хотиржам ейишдан кўра, кўпроқ хорижни орзу қилаётган
аёллар ҳақида нима дейиш мумкин?

6-бетда

Ушбу сонда:

КУТИПМЯГАН ТАШРИФ
БАЪЗИ ТАШКИЛОТЛАР
ЮЗИНИ ОЧИБ БЕРДИ

3-бетда

16 ёшга яқинлашиб қолган имконияти чекланган
бона нега шу пайтга қадар таълим муассасасига
жалб этилмаган? Оила аъзоларига нега шу пайтга
ча масалалар тушунирилмаган? Ахир, ҳар бир
бошқармаю ташкилотнинг ўз вазифа ва функция-
лари мавжуд-ку. Ушбу вазифалар ўз вақтида бажа-
рилса, муаммолар бу қадар маддалаб кетмасди!

АВТОБУСДАН КЕКСАЛАР
ҲАЙДАПСА...

7-бетда

МЕТРОДА ТЕКШИРУВ
ШАРТМИ?

ёки нари борса ўн сония...

8-бетда

БОРИ ЭЛГА ЯХШИЛИҚ ҚИЛҒИПКИ...

Бобур газали билан айтиладиган кўшиқ янграмоқда. Мумтоз куй ва кўшиқ оҳанрабоси кўнгилларни сел этади:

**Бори элга яхшилиғ қилғиши
мундин яхши ўйқ,
Ким дегайлар даҳр аро қолди
фалондин яхшилиғ.**

Бобур номидаги Андикон давлат универсиети хорижий тиллар факультетида ўтказилган адабий тадбир иштирокчилари инсон қалбининг туб-тубига етиб борадиган, ҳар қандай кўнгилни ларзага соладиган кўшиқ сўзларига ҳамоҳанг тебранади, маънавий озуқа олади. Талабалар шоир газал ва робойларини ўзбек, рус, инглиз ва немис тилларида ўқиди. Беш асрдан кўпроқ вақт аввал яшаб ўтган улуг ажодимиз ҳаёти ва ижодига бугун ҳам жаҳон миқёсида қизиқиш тобора ортаётгани қалбларни ифтихорга тўлдиради.

Жаҳон маданияти, илм-фани ривожига катта хисса кўшган, ўзбек мумтоз адабиётининг ийрик вакили Захириддин Муҳаммад Бобурнинг ҳаёти беҳжаловат ўтса-да, ижодин унутмади, асингча, адабиёт, мусиқа, тарих, география ва бошقا фанлар ривожига хизмат қиласидаган дурдона асарлар яратди.

Собиқ тузум даврида бошқа улуг ажодларимиз қатори Бобурнинг ҳам шахси ва ижодини ўрганиши тақиқланди. Мустақиллик йилларida жаҳон маданияти ва илм-фани ривожига катта хисса кўшган бобокалонимизнинг шахси ва ижоди кенг ўрганилди, тадиқ қилинди, юксак қадр топди.

Андиконда “Боги Бобур” мажмуаси барпо этилб, унинг рамзи ёън-мақбаси кад ростлади. “Бобур ва жаҳон маданияти музейи” ташкил этилди. Вилоят марказида адабининг ҳайкали ўрнатилди. Бугун Бобур шоҳ кўчаси Андикон шаҳридан энг обод кўчалардан биридан. Андикон давлат универсиети, вилоят театри ва кутубхонаси унинг номи билан юритилади. Бобур ёдгорлик музейи фаолият кўрсатмоқда. Ўзбекистон Фанлар академиясининг Бобур номидаги медали, Бобур ҳалқаро жамоат фонди томонидан Бобур ҳалқаро мукофоти таъсис этилган.

“Боги Бобур” мажмуаси нафақат вилоят аҳли, балки юртимизнинг турли ҳудудларидан келадиган юртодшаримиз, хорижлик сайёхлар билан ҳамиша гавжум. Бу ердан қишин-ёзин зиёратчи-ларнинг қадами аримайди.

— Биринчи Президентимиз раҳнамолигида Андиконни замонавий шаҳарга айлантириш бора-сида амалга оширилган кенг кўламли бунёдкорлик ишлари туфайли “Боги Бобур” ҳам гоят гўзал ва обод масканга айланди, — дейди филология фанлари доктори, профессор Ҳанифа Солиҳова. — Мен фарзанд ва набираларим билан бу ерга тез-тез келиб тураман. Бобур мақбасини зиёрат килиб, ёшпаримизга боболари қандай улуг зотлар бўлганини ҳақида фарҳ билан сўзлаб бераман. Улуг шоир руҳи озод ва обод юртимизда рўй берадиган бекиёс ўзгаришлар, юксалишларни кузатиб, бизни кўплаб тургандай бўлади.

Бобур номидаги Андикон давлат универсиети мамлакатимиздаги етакчи олий ўкув юртларидан. Йигирмадан зиёд йўналишида малакали мутахассислар тайёрлаётган илм даргоҳининг бакалавр ва магистратура йўналишларida 7 мингя якин талаба замонавий шароитларда таҳсил олмоқда. Кейинги йилларда бу ерда катта ҳажмадаги қурилиш-таъмирлаш, ободонлаштириш ишлари амалга оширилди.

Бобур номидаги мусиқали комедия ва драма театри ҳамда ахборот-кутубхона маркази маданият, маънавият ва зиёд маскани сифатида ҳалқимизга хизмат қиласидага. Бобур ҳалқаро жамоат фонди томонидан шоир ҳаёти ва ижодини

ўрганиш борасида кенг кўламли ишлар амалга оширилаётir.

— Афғонистон, Эрон, Ҳиндистон ва бошқа кўплаб давлатларга илмий экспедициялар ўширилди, — дейди Бобур ҳалқари ҳамоат фонди раиси Зокиржон Машрабов. — Илмий сафарлар давомида кўлга кирилган Бобур ҳаёти ва ижоди, юртимиз тарихига оид кўплаб ноёб кўлэзмалар, илмий маълумотлар “Бобур ва жаҳон маданияти” музейидан ўрин олган. Шу ўриндан таъкидлаш керакки, Бобур ўз даврида “Бобурнома” асарининг уч нусха кўлэзма нусхасини тайёрлассан мадум. Айни пайтда ана шу кўлэзмалардан бири Оксфорд, яна бири Ҳайдарбоддаги музейда, учинчя нусхаси айнан бизнинг музейда сақланмоқда.

“Бобурнома” ҳозиргача ўттиздан зиёд тилга таржима қилиниб, китоб ҳолида чоپ этилган. Ана шу китоблардан йигирмадан ортиғи музейимиз

экспонатлари қаторидан жой олган.

Улкан шоир меросини ўрганишда Бобур ёдгорлик музейининг ҳам алоҳида ўрин бор. Музей Андиконнинг Эски шаҳар ҳудудидаги Ҳожар Нойиб мадрасаси меъморий обидасида жойлашган.

— Ҳожар Нойиб мадрасаси қадими меъморий ёдгорликпардан биридан, — дейди вилоят адабиёт ва санъат музейи директори ўринбосари Дишодбек Юсупов. — Тарихдан маълумки, Бобурйлар томонидан ва Бобургача курилган Аркону давлат, подшоҳ саройи XVI аср бошларида Шайбонийлар томонидан вайрон қилинган. Талон-тароҳдан омон оғолларни турли зилзила ва бошқа табии оғатлар туфайли ўйқ бўлиб кетган. Бизгача қадими қатъа деворлари сакланиб қолган, холос.

Тарихчи олимлар Ҳожар Нойиб мадрасасида ёш Бобур таҳсил олган деган фикри илгари суради. Меъморий обида бетакор, ўзига хос тарих асосида бунёд этилган бўлиб, опти бурчакли ётиқ ҳовли, учта гумбазли хона, 27 ҳукра ва нақшинкор айвонли намозгоҳдан иборат.

Музейга келган киши аввало қадими меъморий санъат асари — Ҳожар Нойиб мадрасаси билан танишиди. Бу маскан ёз ойлари жуда сўлним ва гўзал киёфа касб этиди, шунинг учун зиёратчилар билан гавжум бўлади. Музей экспозициясидан Бобур ҳаёти ва ижоди, унинг жаҳон маданияти, адабиётидаги туттаган ўрни, шажара-си, қудрати темурйлар салтанатини тикилаш ўйлида чеккан машиқатлари, она юртдан бош олиб кетиши, Ҳиндистонга юриши, 332 йил ҳуқм сурган Бобурйлар империясига асос солиши, Бобур авлодлари — Акбар, Жаҳонгир, Шоҳ Жаҳон, Аварнзеб салтанати ва буюк Бобурйлар сулласининг жаҳон маданиятига кўшган ҳиссаси, Бобурйларнинг боғлар яратиш санъати, супола томонидан барпо этилган мафтункор Тожмаҳал ҳақида кўплаб маълумотлар ўрин олган.

Музейдаги манба ва маълумотлар Бобур шоир, тарихчи, табиатшунос, тилшунос, мусиқашунос, кўйингки, унинг қомусий билимлар соҳиби бўлганидан дарак беради. Бобурнинг адабий мероси, “Бобурнома” асари, ғазал, робури, мухаммас, фард ва китъа жанрларидаги бетакор шеърияти, мусиқа санъати, жанг санъати, тилга оид асарлари ҳақида кўплаб маълумотлар музейдан ўрин олган.

Захириддин Муҳаммад Бобур ҳаёти ва ижоди нафақат Ўзбекистонда, балки дунёning кўплаб давлатларидан катта қизиқиш билан ўрганилмоқда. Ўз ижодида Ватанини улуглабан, бир умр она юрт соғинчи билан яшаган шоир ижоди бугун ҳам ёш авлодни ватанпарварлик, меҳр-оқибат, муруват ва саҳоват каби юксак инсоний фазилатлар соҳиби этиб тарбиялашга хизмат қиласидага. Фахридин УБАЙДУЛЛАЕВ

АҚШ ЎЗБЕКИСТОННИНГ БОШ САЙЁХЛИК МАСКАНИНИ МАЪЛУМ ҚИЛДИ

Самарқанд шаҳридан Регистон майдони жаҳон сайёхлик харитасида акс этирилди. Америкаликлар томонидан жаҳон маъмла катларининг дикката сазовор жойлари акс этирилган харитада Регистон Ўзбекистоннинг асосий дикката сазовор жой сифатида кайд этилган.

Саёҳатчилар учун турли маълумотларни тақдим этиш билан шуғулланувчи Американинг TripAdvisor компанияси, ўз таснифи бўйича жаҳон мамлакатларининг энг дикката сазовор жойларининг харитасини тушиб чиқди. Унда Ўзбекистонда Регистон майдони кайд этилган.

Ўзбекистон кўшниси Афғонистонда харита муаллифлари фикрига кўра, Бобуршоҳ қабри энг дикката сазовор жойдир.

ХИВА ДУНЁНИНГ ЭНГ ГЎЗАЛ ШАҲАРЛАРИДАН БИРИ СИФАТИДА ЭЪТИРОФ ЭТИЛДИ

Хива шаҳри Британиянинг нуғузли The Telegraph нашри томонидан дунёдаги энг гўзал шаҳарлар қаторида санаб ўтилди. Нашр ўз ўкувчиларига бу шаҳарга ташриф буюришини тасвия этиб ўтган.

Хоразм вилояти

худудида жойлашган бу қадими шаҳар Париж, Венеция, Прага, Лондон, Санкт-Петербург, Киото ва бошқа бир қатор шаҳарлар билан биргаликда дунёнинг энг чиройлари шаҳарларни сифатида эътироф этилган.

The Telegraph нашрининг ёзишича, Хива — Ўзбекистондаги хорижий сайёхларни ўзига энг кўп микдорда жалб қилувчи қадими шаҳарлардан бири хисобланади. Кейинги йилларда бу шаҳар янада гўзаллашмоқда, бу шаҳардаги минаралар тонг ва шом маҳалида ўзига хос жилопанди.

Ўтган йили шаҳарда Ичан-Қалъя мажмуаси очилди, бу мажмууни очик осмонистидаги музей дейиши мумкин. Унда қадим Ҳоразм худудининг бугунги кунга қадар бўлган цилизацияси акс этиган археологик ёдгорликпари жойлаштирилган. Бу музей ЮНЕСКО рўйхатига кирилган, бу ерга ҳар йили дунёнинг 84 маджалистидан 34 минг саёҳ ташриф буюради.

Сайёхлар учун шароитлар яқин вақтлар ичидаги янада қулайлаштирилади. Бу транспорт инфратузилмасига хам тааллукли. Бу масала давлат раҳбарининг Ҳоразм вилоятига ўтган ойда килинган ташрифи вақтида кўтирилган. Ўнданда Урганчдан Хивага темир йўл ётқизиш масаласи мухокама этилган.

RAVON R2 УКРАИНАДА ЭНГ ОММАБОП АРЗОН АВТОМОБИЛЬ БЎЛДИ

Украинада энг кўп сотилган автомобиллар ўнлигига янги автомобиль номи пайдо бўлди. Украинадаги энг арzon автомобиллар ўнлигига хам кирган. CarDiagram маълумотига кўра, унинг номи - Ravon R2 .

Ravon — янги автомобиль бренди украиналикларга аввал хам яхши маълум бўлган Matiz ва Gentra моделларни энди ушбу марка остида чиқарилмоқда.

Утган йили Ўзбекистон ва америкаликларнинг General Motors кўшма корхонаси корейс-ча брэнд номидан воз кечди ва моделга янги Ravon номи бериди.

Бу марка, R2 - Chevrolet Spark автомобилининг ўзгаририлган версиясидир. Украинада бу автомобилнинг нариҳа 189 000 гривнадан (6900 доллар атрофида) бошланади. Энг арzon машиналар рейтингига Ravon R2 учини ўтганнига эгаллаган.

[kun.uz](#) сайтидан олинди.

ТОШКЕНТ МАДАНИЯТ КОЛЛЕЖИДА “НАЗМ ВА НАВО” КЕЧАСИ ЎТКАЗИЛДИ

Тошкент маданият коллежида Алишер Навоий ва Захириддин Муҳаммад Бобур таваллуди кунлари муносабати билан “Назм ва наво” номли адабий кеча ташкил этилди. Унда Ўзбек Миллий академик драма театри актёrlари, маданият ва санъат намояндайлари, адабиётшунос олимлар, профессор-ўқитувчилар, ўқувчи-ёшлар иштирок эти.

Ўзбек Миллий академик драма театри директори Ф.Маъсудов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист М.Раҳматов, коллеж директори А.Умрзоқов ва бошқалар мамлакатимизда буюк ажодларимиз Алишер Навоий ва Захириддин Муҳаммад Бобур ҳаёти ва ижодини ўрганиш, уларнинг инсонпарварлик фоялари билан йўғрилган асарлари мазмун-моҳиятини аҳоли, айниқса, навқирон авлод онгига чукур сингнириш, ёшларни ватанпарварлик ва миллий қадрияларимизга хурмат руҳида тарбиялашга алоҳида этиб тарбиялашга хизмат қиласидаги. Мустақиллик йилларидаги юртимизда кечиётган изчил испоҳотлар ва маънавий янгиланишлар жараёнда Навоий ва Бобур меросини чукур ўрганиш, унинг ёшлар маънавиятини юксалиштиришадиги хиссасини оширишга алоҳида этиб тарбиялашга хизмат қиласидаги. Буюк бобокалонларимиз асарларида тарарнум этилган умумисоний тушунчалар, ҳалоллик, поклик, одамийлик фазилатлари, юрти севиш, уни аср-авайлаш каби гоялар ёшларимизнинг ҳар жиҳатдан соглом, юксак маънавиятли бўлиб камолга етишига хизмат қиласидаги.

[uz.aq](#) сайтидан олинди.

- Ака, бу ғазални ҳам Бобур бобомиз ёзганларми?

Одатда уйимизга мәхмөн келадиган бўлса, ўёқ-бу ёққа бир қур назар ташлаб, тозалигу, озодаликка эътибор қилиб кўймис. Фарзандларимизга ҳам меҳмонлар олдида ўзини одобли тутиши лозимлигини қайта-қайта уқтирамиз. Қон-қонимизга сингиб кетган бу қадрият, авваламбор, меҳмомнинг иззати нуқтау назаридан бўлса, яна бир жиҳати хонадон аъзолари шаънига гард юқтираслик вожидан. Ушбу тутум ҳатто ташкилот, идораларда ҳам қайси дир маънода расм бўлган. Шунинг учун бўлса керак, масодифан келип қолган меҳмон ўша жойдаги ҳақиқий вазият, ахволдан кўпроқ хабардор бўлади.

Самарқандда Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси, Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси кенгаси ва бошча жамоат ташкилотлари томонидан хонадонлардаги ижтимоий-иқтисодий аҳвол, оиласлардаги маънавий муҳитни ўрганиш юзасидан ташкил қилинган йигин иштирокчилари Каттақўрон туманинг ҳамда Самарқанд шаҳридаги бир нечта маҳаллаларга кутилмаганда кириб бордилар. Ўша худуд эгалари оддийроқ қилип айтишак, ҳали ўёқ-бу қадрият олишга ултурмаган эди. Республика миқёсида жамоатчилик вакилларидан таркиб топган ишчи гурух вакилларининг баъзилари худудларни ўрганиш давомида бу ердаги ободончиликка гувоҳ бўлғанларида аввалига «келишиним олдидан анчагина тайёрларлик кўрилган ўхшайди», деб мулҳоза юритдилар. Аммо хонадон аъзолари билан сұхбатлашиб, улардаги мавжуд вазиятлар билан чукурроқ танишишар экан, бу фикрлари ноўрин эканига амин бўлди.

Белгиланган худуддаги ҳар бир хона-донда истиқомат қўлувчи оила аъзолари қаерда ўқиши, ишлапшидан тортиб, яшаш учун шароитлар, мавжуд муммомлар ҳақида батафсиз маълумот тўпланди. Ишчи гурух тўплаган муммомлар ҳал этилиши бўйича маҳаллий босхарув идоралари билан ҳамкорликда режжалар белгилаб қичилди. Хўш, хонадонларга ташриф қандай натижага берди? Ушбу худудлардаги муммомлар кўлами нечоғлини ва улар нега шу пайтгача ҳал этилмаган? Ахолининг мазкур ташрифдан сўнг кайфиятида, турмуш тарзида қандай ўзгаришлар содир бўлди?

СЕНГД ОПД БЎЛАМАН, НАРГИЗА!

...Якшанба бўлгани учун ҳужжатларни тартибга келтироқчи, бир оз дам олмоқчи эдим, аслида, лекин Кўргонтепа туманига боришим кераклиги ёдимга тушиб қолди. Ишчи гурух аъзолари билан кўришиб, ҳал қилиб олишимиз лозим бўлган масалалар бор эди.

КУТИЛМАГАН ТАШРИФ БАЪЗИ ТАШКИЛОТЛАР ЮЗИНИ ОЧИБ БЕРДИ

Айтиш керакки, ҳақиқатан ҳам бу худудларда муммомлар талайгина экани аниқланди. Ҳусусан, Каттақўрон тумани Мўминхўжа маҳалласида томорқадан етарлича фойдаланмаётган, чорва билан шугулланмайтган баъзи хонадон сохибларига аниқ кўрсатмалар, бу бўйича кредитлар олиши учун тавсиялар берилди. Умумтаълим мактабида истиқит тизими яхши эмаслиги, бандлик масаласи, фуқароларнинг иш ҳақини олишдаги қийинчиликлар, ҳовлиларнинг қадастр ҳужжати тайёрланмагани, газ таъминоти бўлмаса-да, ҳамон баъзи хонадонларга газ баллонлари етиб бормагани, хонадонларда китобхонлик масалаларига эътибор суст, санитария-тигиена ҳолати кўнгилдаги деҳ эмаслиги ҳам маълум бўлди. Тўғриси, муммомларни санайверсак, адоги кўринмайди. Аммо қизиги – шу масалаларни сўраб борувчиларга, маҳалла фаоллари томонидан ҳанузгача аниқ маслаҳат берилмаган.

– Йирик жамоат ташкилотларининг ташрифи маҳалламиз аҳли руҳиятини кўтариб юборди, – дейди Каттақўрон туманидаги Мўминхўжа маҳалласи маслаҳатчиси Замира Каримова. – Одамлар бундан-да яхширок яшаш учун ҳаракат килса, нимагадир эришиш мумкинлигига ишонч ҳосил қилишиди. Ушбу ташри-

дан сўнг аҳолининг ташаббуси ҳамда ҳашар ўйли билан кўчаларга тош ётқизилди, чала қолган ариқ-зовурлар кавланди. Яъни, уларнинг фаолияти ошиди. Ишчи гурух ташрифидан сўнг икки нафар имконияти чекланган фуқаромизга ногиронлик араваси берилди, З нафар оила аъзолари чорвачиликлари йўлга кўйиш учун банкдан кредит олиши ҳаракатида. Паспорт олмаган қизимизга ҳомийлик ёрдами кўрсаттиди. Айни кунларда бандларка кўмаклашиш маркази туман бўлими, туман ер тузиш ва кўчумас мулк маддаси ҳамда бошқа ташкилотлар ходимлари томонидан маҳалламиз фуқароларига ёрдам бериш бўйича амалий ишлар бажариляти.

Ушбу фикрларни ўқирканси, сизнинг ҳам кўнглингизда қатор саволлар пайдо бўлгандир, эҳтимол. Қизиқ, шу ерда истиқомат қиласидан бер киз икки йилдан бери паспорт олмайди-но, нега бу ҳақда на таълим муассасаси ва на маҳалла бехабар? Етти йилдан бери тўшакда ётган кишига ногиронлик араваси шу вақтга қадар берилса бўлмасмиди? Маҳалла биносининг биқинида жойлашган қишлоқ врачлик пункти ҳамширларидан нега бундан бехабар? 16 ёшга яқинлашиб қолган имконияти чекланган бола нега шу пайтга қадар таълим муассасасига жалб этилмаган? Ушбу оила аъзола-

рига нега шу пайтгача бу масалалар тушунтирилмаган? Ахир, ҳар бир бошқарма ташкилотнинг ўз вазифа ва функциялари мавжуд. Ушбу вазифалар ўз вақтида бажарилса, муммомлар бу қадар маддалаб кетмасди-ку!

Хонадонлардаги вазиятни ўрганиш жараённида иштирок этар экансиз, баъзи ҳолатлар киши дилини хуфтон килади. Мисол учун, бир хонадонда оила бошлиги бир неча марта тиббий муолажа олган, соглиги ҳаминқадар, ўғиллари турли ёллама ишларда межнат қиласиди. Беш ойлик невара чақалоқ улгайши суст. Бувисининг айтишича, у кўшичма озука билан озиқланишга мажбур. Онасининг тути етмайди. „Бизга бола учун моддий ёрдам зарур“, дейди онахон. Ваҳоланки, оиласлаги аҳвол четдан қараганда уччалик ҳам оигра ўхшамайди. Билишимизча, оила аъзолари яқинда катта тўй ўтказиб, элга ош берган, йигиттергани, қорамоллар ҳам шу тўйга сарфланган. Тўнгич ўтила ҳам яхшигина қилиб ўй куриб берилган. Хўш, бу оила аъзолари катта тўй килишдан олдин моддий аҳволини чамалаб кўришиша бўлмасмиди? Ҳомиладор келининг яхши овқатланиши, оиласда түғилажак фарзанд саломатлиги, унинг озиқланиши ҳақида нега олдинроқ ўйлаб кўришмади?

Қолаверса, тумандаги хонадонларда бўларканси, баъзиларида ҳаммом-ку, майли, оддийона қўл ювичга кўзингиз тушмайди. Ўй кутубхоналари, газета-журнал ўқиш таҳрибаси аллақаочон унтилиб кетгандай тасавур ўйнодиди...

Ҳа, кенг жамоат ташкилотлари раҳбарларининг кутилмаган ташрифи ҳақиқатан ҳам неча йиллик муммомларнинг ўзага қалиқи чиқишига туртки бўлди. Эътиборлиси, жорий Халқ билан мулқот ва инсон манфаатлари йилида бундай кутилмаган ташрифлар тез-тез содир бўлди. Демак, ҳар бир ташкилот ўз фаолиятига яна бир бор чукурроқ назар ташлаши, яъни юқорида таъкидланганда, у ўёқ-бу ёғига дурустроқ разм солиб, ўзларига чедтан баҳо бериб кўришлари лозим.

Гулруҳ МЎМИНОВА,
“Оила ва жамият” мухбири

рус ва араб тилларини ўрганган. Минг афсуски, кейинчалик шифокорларнинг хатоси оқибатида унинг ёғигида бошқа бир муаммо пайдо бўлган ва ҳаракатланиш имконияти яна чекланган... Бугун Наргиза 38 ёшда.

У тузалишига ишонади, согайиб кетгач, аввал бошлаб кўйган юмуши – инглиз тилини ва компьютерни ўрганмоқчи.

“Наргиза, ўзинг истаганинг ва мен ваъда берганимдек, сенга опа бўламан, тузалиб оёққа туриб кетишинг учун кўлимдан келганича кўмаклашаман. Яратган бизни ноумид қиласиди! Сен, албатта, тузалиб, оёққа турасан ва ўз орзуларнинг етасан. Бугун Президентимиз ҳалкни қийнаётган муммомларни бартараф қилиш, сен каби ёшларга елка тутиш, орзуларини рўёбга чиқариш дарди билан яшамоқда”, дегим, келди.

Наргизаны бағримига босиб: “Албатта, согайиб кетасиз, синглим! Ўзингиз айтиганингиздек, менга ҳали кўйлаклар тикиб берасиз... Мен яна келаман. Иккапамиз ҳали кўп сұхбатлашамиз”, дедим.

Айтганча, шу кунларда Нуридила Қурбонов муллим бандан кредит олиб, ҳовлисида иссиқхона куришни бошлабди. Наргизанинг саломатлиги ҳам назоратга олиниди. Буни эшишиб жуда қувондим.

Саодат БОЙМИРЗАЕВА,
Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси етакчи
мутахассиси, Андижон вилояти

мондан ичкиликбозлиқ, майшатдан иборат турмуш тарзини қораласа, иккинчи томондан шу ҳаёт тарзига мослашишга мажбур эди:

Ўзни, кўнгул, айш ила

тутмоқ қерак

Бизни унумтқонни

унутмоқ қерак.

“Унуганни унтиши” лозимлигини таъкидлаган шоир ўз навбатида маңгуликка дахлор бўлишга даъват этади: “Шуҳрат билан ёдланиши ҳакимлар иккинчи умр демишлар”.

Бобур ватанини севган, тупрганини, гулу гиёхини, ҳар бир гўшасини ёд билган эрса-да, шафкатисиз фалак, талотўп тузум ўзи туғилиб ўсган юртни ташлаб чикишга уни мажбур биди. У ўз даврининг фарзанди эди, ўзи мансуб бўлган табака дунёкарашига, мулоҳазаларига эга эди, шунинг баробарида кўп бора бу

эзачиси, сингли кўргонда туруб, бўлғон кўчва уруқ ва киши - қаросини Ўратепага чикориб, ўзи бир неча киши-қараси била жарида кўргонда турди”, дейди моҳир саркарда “Бобурнома”да. Ва ушбу асарда ҳарбий юришларда онасини эъзозлаган, асрар-авайлагани таъкидланади: “Менинг чодирим волидамга тикилур эди. Манга ҳар юртта олгаётк ѹясар эдилар, олаёндуда ўйтупур эди”.

Бобур аҳли аёлига мөхр қўйган мард оила посбони, фарзандларига меҳрини берган меҳрибон ота эди. “Бобурнома”даги аҳлу аёлларга доир тасвирлар, фарзандлар ҳақидаги чизгилар бунга далиллар. Бобур биринчи фарзандининг туғилганини қувонч билан тасвирлайди, “Фаҳруннисо” деб номни қўйганини баён этади, аммо унинг кирк кунгина яшаб оламдан риҳлат килганини ўкини билан қайд этади. Ундан кейин дунёга келган ва камол топган

БОБУР – ИБРАЯМИ ФАЗИЛАЛАР СОҲИБИ

**Алишер Навоий
ва Захиридин
Муҳаммад Бобур-
нинг умуминсо-
ний қадриятларга
багишилган
фиқр-мулоҳа-**

**залири барҳаёт таъкинлар сифа-
тида асрлар оша ўз қийматини
йўқотмай келмоқда. Уларнинг
тафаккур маҳсулларидан маъ-
лум даврлардагина эмас, мун-
тазам раешида фойдаланиши,
ҳаётни қарашибарларини амалиётга
татбиқ этиши маданиятимиз
тараққёти ва маънавиятимиз
камолотида муҳим аҳамият
касл этади.**

Захиридин Муҳаммад Бобур шахсияти “Буюк Цезардан ҳам кўра севишига арзигулидир”, деб таърифланishi бежиз эмас. Бобур шахсиятининг бутун дунёга танилиши, феъли-саъдиясининг кўпчилик томонидан эътироф этилиши, аксарият мухлисларининг унга эргашиши боиси нимада?

Аввало, Бобур билимли, мушоҳадали, зекни ўтиклир, узоқни кўра биладиган, халқни севадиган инсон эди. Унинг бу фазилати мамлакатни, буюк империяни, току таҳти бошқаришида намоён бўлди. Бобур барча соҳага қизиқадиган, бир қатор соҳаларга доир муҳим маълумотларга эга бўлган, синчковлиги сабаб нарса-ҳодиса, воқеилининг мояхитини англаган, атрофлича мулоҳаза билдирадиган ва тавсия бера оладиган олим эди. У шоир, воқеилини учини кўз билан кўрадиган, олтинчи сезги қобилияти ривоқланган даҳо эди. У самимий эди, аввало, инсон эди. Ўз ютуқларидан ҳаволаниб кетмади, камтагина қилиб “Тенгри таолонинг инояти бирлан”, “Тенгри рост көлтурди”, деб кўя қоладиган камтарин, ҳокисор шахс эди. Бобур дилкаш сұхбатдош эди, кўнгилларни ром этган ва қалбларда ошён топган, фалакжавру жағосидин озор топган озурда сиймо эди...

Мумтоз қалам аҳли, буюк мутафаккирларимиз орасида Захиридин Муҳаммад Бобур инсон сурати ва сийратини маҳорат билан тасвирлаган, шунинг баробарида ўз руҳияти, ички кечинмаларини, ботиндаги зиддиятларни ёрқин чизгиларда акс эттиранг ижодкордир.

Зиддият азалдан яшаб келаётган тушунча бўлиб, инсон ҳаётининг негизини ташкил қиласди. Оламнинг яралиши, мавжудлик ва йўқлик, еру осмон,

яхшилик ва ёмонлик, оқ ва қора, зуммат ва ёруғликни фарқлаш асосида ҳам зиддият ётади. Зиддият ҳошиш ва имконият, орзу ва реаллик, ҳаёлот ва воқеалик ўртасида намоён бўлувчи жараён бўлиб, маълум маънода, тараққиётга замин яратади.

Бобур умри давомида зид туйгулар гирдобида яшади ва қарама-қарши ҳислар, кўнгил түғёнлари шоирнинг ўти сатрларида ўз исфодасини топган. Бобурнинг умри зиддиятларга бой кечди. Шоир сийратидаги зиддиятлар шахс руҳияти, қарашлари, қизиқишилари, эҳтиёжлари билан боғлиқ бўлиб, инсоннинг мураккаб хилқат эканлиги, шахс руҳияти изоҳлаб бўлмас даражада зид туйгуларга йўғрилганини кўрсатади.

Бобур тенгиз иқтидор соҳиби, муйян шароитга қараб иш тутадиган, рақиб томонларнинг нималарга қодирлигини олдиндан биладиган, ҳаётий таҳриба, ҳарбий кўнникмага ва етук саркардаплик маҳоратига эга бўлган таниклиси сиёсатшунос эди. У дунёнинг яралиши, оламнинг ўтқинчилиги, бу дунёда эзгу ишлар қилиш кераклиги ҳақида мулоҳаза юритгани холда инсонни ҳаракат қилишга, ўз тақдирини ўзи яратишига ундан тадбиркор, эҳтиёткор, узоқни кўра биладиган, мулоҳазакор дошишманд бўлган. Кези келгanda барча воқеелин тенгри таолонинг инояти бирлан юз беришини таъкидлаб, воқеилини шунчаки баён этувчига айланади:

**Неким тақдир бўлса, ул бўлур
таҳқиқи билгайсиз,
Эрур жангу жадал
барча беҳуда.**

Бобур зафарли онларида «Тенгри таолонинг инояти бирлан Ҳиндистондек васеъ мамлакат бизга мусаххар бўлди», деб мамнун туйгуларини изҳор қиласди. Ва ўрни келгanda бу воқеани, “Ҳиндистонга юзланиш”ни “бу не юз қаролик”, деб ёзгиради.

Бобур умридаги зиддиятлардан яна бири шахс билан шахс ўтасидаги қарама-қаршиликди. Бобур ўзи билган шахсларга таянади, уларга мөхр кўрсатади, аммо акс жавоб олади. Атрофидагилар, яқинлари унга хиёнат қилишади. Ўзи ишонган бекларнинг Бобур ҳада қилган қурол билан унга ҳамла қилишлари, тарбиятидан баҳраманд бўлиб, нонкўлпарича иш тутишлари шоир ҳаётни билан боғлиқ шахслар ўтасидаги зиддият мояхитини аке эттиради.

Бобур ҳаётидаги зиддиятлардан яна бири шахсият ва жамият, воқеалик, тузум ўтасидаги зиддиятдир. Бобур бир то-

қарашларга тамоман зид туйгулар гирдобида қолар эди. Бобурнинг қалби ноҳизик, таъби назмга эга эди, шу билан бир қаторда у қескин, катый ҳукмбардор шоҳ ҳам эди.

Бобурнинг умри и силлиқ кечмади. Унинг ҳаётни бўхронлардан, түғёнлардан иборат шоир умридир, ғалаён, саросарликда кечган шоҳ умридир, гоҳо унисиз оқкан, тақдирга таъби назмга эга эди, шоҳ билан бир қаторда у қескин, катый ҳукмбардор шоҳ ҳам эди.

Бобур кўнгли гоҳида хилватни, ёлғизликни туғайди. Дашту далааларда саросар танҳо кезганини ёзди шоир. Аммо баъзан хилватни, ёлғизликни ред этади. Ўғлига ёзган мактубида “Агар менинг ризомни тиларсан, хилватнишишликни ва эл билан кам ихтилотлиқни бартарраф қилгил. Кундан иккى наебат инингни ва бекларни ихтиёрларига қўймай, қошинга ҷарлав, ҳар маслаҳат бўлса кенгашиб, бу давлатхоҳларнинг имтифою билан сўзунега қарор бергайсан”, деб ёзди. Бобур нозиктаъб, ижодкор шахс сифатида ёлғизликни кўмсаган бўлсада, бу фазилат ҳукмдорга хос эмаслигини яхши англашган. Ёлғизликни инсон кўнглига ором баҳш этишини, шу билан бир қаторда бу ёргу оламда ёлғизлик имкониси эканлигини яхши билган.

Инсон – мураккаб илоҳий санъат намунаси бўлиб, инсон ҳаётни, умри, туйгулари, руҳияти, ботини зиддиятлариз бўлмайди. Зиддиятлар қишилиқ жамиятида, шахс ҳаракати, фаолиятида, ботинида, қарашларида, руҳиятида бўй кўрсатаверади. Бобурнинг қисқа, аммо сермазмун умри бунга бир далиллариди.

Бобур атрофидагиларга мөхр кўрсатган, кўл остидагиларга шафқатли, мурувватли инсон эди. Аввало, фарзанди аржуманд сифатида ота-онасины қадрлади. Ўзгалар ҳақига хиёнат қиласди, таъмилини таъминланади. Ихтилотлиқни фарҳад билан тасвирланишидир. Бобур шахсияти, унинг руҳияти, ўзаро зид ҳарашларни маҳорат билан тасвирланишидир. Бобур шахсияти, унинг ҳаётини ўзаро зид қарашлари, қарама-қарши туйгулар гирдобида эврилишлари асарга энг кўп жозиба багишлаган.

“Бобурнома” дунё афкор оммасининг эътиборига сазовор бўлган ёдномадир. Асар тилининг таъсириччалиги, ўзига хослигини таъминланадиган муҳим омиллардан бири шахс ботинидаги ўзаро зид туйгуларнинг, номутаносиб дунёкарашнинг маҳорат билан тасвирланишидир. Бобур шахсияти, унинг руҳияти, ўзаро зид қарашлари, қарама-қарши туйгулар гирдобида эврилишлари асарда энг кўп жозиба багишлаган.

Бобурнинг ўз атрофидагиларга, навкарларига бўлган хурмати, хуш муносабати унинг комиллик даражасидаги инсоний фазилатларидан далолат беради.

**Зулхумор ХОЛМАНОВА,
Алишер Навоий номидаги ўзбек
тили ва адабиёти университети
профессори, филология фанлари
доктори**

— Оиласиий удумлар фольклорнинг асосий бўғини. Сир эмаски, чақалоқ туғилганидан бошлаб турли удумлар бажарилади. Ана шундай удумлар, уларнина мазмун-моҳияти ҳақида гаплашасак...

— Халқ маросимлари таркибида оиласиий-маший маросим, удумлар алоҳида ўрин тутади. Инсоннинг дунёга келиши, камолоти, унни куршаган олам, табиат ва коинотга умумий боғлиқликда қаралган. Шунинг учун ҳам айрим удумлар бугун тараққий этган, глобал жамиятида яшаётган инсон учун бъязан ўта содда, жён ва маънисидек... Бироқ, унда маъно йўк, дегани эмас.Faқат бу удум ва маросимларнинг асл мазмун-моҳиятини биз англаб етмаганимиз учун шундай. Бу анъянлар ҳам содда, ҳам уларда улкан фалсафа яширин.

Оиласида фарзанд туғилишидан то умринг сўнгигача бўлиб ўтадиган барча маросим ва удумлар бир нарсага, зулматдан сўнг кундуз келишига, ёвузлик устидан эзгулик тантана килишига, хақсизлик устидан адолат хукмонлигига, матонат, бардош ҳамма нарасдан устун эканига инсонни ишонтиради. Ота-боболаримиз оиласиий-маший маросимларга катта эътибор берган, оиласи мұқаддас кўргон, деб билган.

Алломиш олис бир юртда талошда қолган Барчин учун заҳмат чекиб, азоб-уқубат тортиб, синовлардан ўтмай ҳам ўз юртдаги бошқа бир гўзалга ўйланниб кетавериши мумкин эди. Бироқ у бундай қилмайди. Заҳмат чекиб, минг чигиридан ўтиб, синовларга бардош бериди, ўз ёрига етишади. Чунки у олган тарбия уни шунга йўналтирган, бошқасига изн бермаган.

Фарзанд туғилиши чексиз кувонч ва хурсандчилик билан кути олинган. Янги туғилган фарзанд нафақат шажара давомчиси, балки оила, жамиятга янги фикр, янги тафаккур олиб кела-диган, улкан ўзгаришлар ислоҳотчиси сифатида қаралган. Болага айтиладиган сўз, айтим, олиқашлар ҳам шунга яраша, бошқача айтганда, жуда ҳам баланд пардаларда бўлган. Боланинг туғилишидан тортиб, то унинг балогат ёшига ўтказилган барча маросим ва удумлар ана шундай эзгу амалларга йўналтирилган.

— Илгари болага исм ташлашада кексалардан маслаҳат олишган. Буғун бу масалага эътибор сусай-гандек. Им инсон ҳаётida нечоғлик мухим аҳамиятга эга?

— Энг аввало, оила бу фақатгина фарзанд, ота-онадандигана иборат эмас, балки унга тўлалик бағишилаб турувчи бобо ва момолар сабаб файзли ва тўқисидир. Кўп ҳолларда Шарқда фарзанд тарбияси, унинг одоб-ахлоқини кексалар зиммасига олган. Бобо ва момолар ўгити синган ўзлар тамомила ахралиб туради. Шунинг учун ҳам ҳалқимиз «Қариси бор уйнинг – париси бор», дейди.

«Алломиш» достонида қаҳрамоннинг иккى исми бор: Ҳакимбек ва Алломиш. Туғилганда унга Ҳакимбек деб исм кўйишиади. Кейинчалик эса ёй тортиб, ўз қаҳрамонлигини намойиш этгандан, янни элу юртга танилгандан сўнг унга «Алломиш» исмини берилади. Шу мисолининг ўзиб аждодларимиз исмга қандай муносабатда бўлганини кўрсатиб туриди.

Инсон ўй-кечинмалари, бадиии ижод намунасидан тортиб, яшаш тарзи, моддий-маший ҳаётини яхлитликда акс эттирувчи санъат – фольклордир. Унда асрлик удумлар бор. Айниқса, бугун XXI юз йиллик – ахборот асрида фольклорга эҳтиёж чандон кучли, не-

тидимий одатга кўра, оиласида фарзанд дунёга келар экан, ҳали ҳаётини тажрибаси етарли бўлмаган ёш отана табиини рвишида ёши улуглардан маслаҳат сўрайди. Кексалар эса ҳаётини давомида тўплаган билим, тажриба ва аждодлардан мерос қолган ўйтларга амал қилган ҳолда бола кимнинг авлоди, яъни шажараси, аждодларининг касб-кори, қайси мучал, бурч, фасл, кун, соат ва яна кўплаб ҳолатларни инобатга олиб, кўшёй, ой ва юлдузлар ҳаракатини ўрганиб, яхши нияти, эзгу умидлар билан унга мос исм кўйишган. Им инсон тақдира бу мухим рол ўйнайди, одам ўз исмига мос бўлиши, шунга яраша амаллар қилиши позим, деб тушунгандар. Ҳа, бугун айрим ота-оналарнинг ўз фарзандига билиб-бilmай номуносиб исмлар кўйиб, расмийлаштираётганинг гувоҳи бўлиб турибиз. Бу эса мұқаддас анъаналаримиз, бебаҳо қадирлатларимиздан бир оз бўлса-да, узоқлашишдан ўзга нарса эмас.

— Қизлар көлни бўлиб кетаёт-

тилнинг асл маъноси қолиб, уни салбий маънода шарҳлаш, тушунтириш ҳам учрайди. Айтайлик, юқоридагига ўхшаш: «Қизим сенга гапираман, келиним сен эшит», мақолини ҳам кўпинча тескари талқин этиш ҳолатларига дуч келамиз. Бу мақолда қайнона асло келинни камситаётгани ёки қизини суйиб, келининга зугум қилаётгани йўқ. Аксинча, келининга сен энди шу хонадоннинг келини, авлодларимиз давомчисисан, оиласииз келажаги сенинг кўлингда, мэндаги барча билим, ўйт ва доноплик биринчи навбатда, сенга мерос бўлиб қолиши керак, деган умид ва истак акс этган. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

— Тарбия алла орқали ҳам сингади. Зоро, бу аждодларимиздан биззача етиб келган юксак қадрият. Бироқ бугун боласига алла айтишибдан кўра, уни мобил телефондан тинглатиб, юлатишга одатланган она-ларни учратамиз. Бунинг маънави

гандан уларга «Тушган жойингда тошдек қотгани», дея ният қилиниб, «ёр-ёр» айтишибди. Нима сабабдан «Палахмон тоши», дейилади?

— Халқ қўшиклиари, жумладан, ёр-ёллар ҳам кўп асрлик қадими илдизга эга, образли тафаккур меваси. Қўшиклиарда аждодларимизнинг тотемистик, анимистик, шомонлик билан боғлиқ мифологик тасаввур изларини ҳам кўрамиз. Тотемистик тасаввурга кўра, тош, тоғнинг бир бўлғи сифатида мұқаддас хисобланган. Қадими ишончи билан боғлиқ тушунчалардан бирига кўра, қизлар сувга тош ташлаб, унинг қўшиш тезлигига қараб, келгуси тақдирларини башорат қилишган. Палахмон, яъни отилган тош сувга қанчалик тез ўйқса, қиз келин бўлиб тушган жойида шунчалик тез сингишиб кетади, деб инонишган. Мутахассислар мамлакатимизнинг айрим ҳудудларида узатилаётган қиз изидан борган жойида тошдай ўрнашиб, ўз-ўзидан серфарзанд бўлиб, тинчб кетсин, деган мақсадда тош отиб қолиши одати бўлганини ҳам қайд этишган. Юқоридаги ниятда ҳам қиз бола ста уйда меҳмон, вақти келиб узатилиб, ўзга хонадонга келин бўлиб тушиб, ўша жойда баҳтини топиб, ували-жували бўлиши, тошдек котиши, яъни тодек юқалиши назарда тутилмоқда.

Айрим ҳолларда мақол ёки ай-

“Миллат мулки”

гаки удум-анъаналар ўқувчи-ёшларни тарбиялаш, уларга миллийлик ҳиссиси сингдиришида асқотмоқда. Филология фанлари доктори, фольклоршунос Жаббор Эшонқул билан оиласида бажариладиган анъана, удум ҳамда маросимлар хусусида суҳбатлашдик.

таъсирида айрим ёшларимизда саёз дид ва савия шаклланди. Енгил-елпи, сариқ матбуотда қоралангандарсаларни сўз санъати намунаси деб билади. Дидни тарбиялайдиган, онг, тафаккурга қувват берадиган санъатни улар «ҳазм» қилиши оғир кечади ёхуд бутунлай инкор этади.

Аслида фольклор бу поэтик тафаккур маҳсули. Унда тимсол, образли ифода, метафора, ўхшатиш каби бадий санъатлар устунлик қиласи.

Халқ қўшиклиаридан бирида шундай мисралар бор:

Эшигингда келар бор,
чаманнорингдан,
Ўрдак билан гозлар бор,
бўйлорингдан.

Ўрдак ўлиб гоз қолсан
чаманнорингдан,
Душман ўлиб дўст қолсан,
бўйларингдан.

Агар бу мисраларни тўғридан-тўғри қабул қиласак, у ўта жўн ва маънисиз бўлиб қолади. Бироқ бу ерда ошикнинг ўз ёрига: «Атрофингда кимлар бор? Нималарни ҳис килиялсан», деб берган саволига, ёри: «Атрофимда бизга ёмон ва яхши ниятда бўлгандар, кўнглимда эса шубҳа, гумон ҳамда эзгу ниятлар» борлигидан хабар бераяти. Ошик эса ўз навбатида, шубҳа-гумонлар тарк этиб, яхши ниятили кишиларга дўст бўлиши, яхши хабарлар билан умидини сўндирилмаслигини баён этяти.

Фольклорнинг қадими илдимини, ундаги рамзлар мазмун-моҳиятини билдиш учун халқнинг тили, тарихи, этнографияси, анъана ва удумларида яхши хабардор бўлиши керак. Америкали олим Эрих Фромм: «Рамзлар тили ҳар бир инсон билиши керак бўлган чет тилидир», дейди. Халқ ижоди бизга шу рамзларга калип топиб, кўплаб санъатларнинг эшигини очиб беради. Уни ўрганган, ўзимизга сингидирганимиз сайнин, у янада содда ва тушунарли ҳолга келаверади. Бу бебаҳо мероси бугунги, замонавий қулай воситалар ёрдамида ёшлар оигига сингидирши масаласига келсан, бунда сиз айтганда ҳали қилинадиган ишлар кўп. Шу кунгана фольклор асарларининг энг сара ва мумкаммал нашрларига эхтиёж бор эди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мажхамаси ташаббуси билан «Ўзбек халқ ижоди ёдгорликларининг 100 жилдилги»нинг дастлабки 10 жилди нашрдан чиқди. Бу лойиҳанинг амалга ошиши халқимиз маънавий ҳаётida улкан воқеа бўлишига њеч шубҳа йўк.

Биз қайси даврда яшамайлик, қандай технологиядан фойдаланмайлик, барibir янга ва янга китобга қайтаверамиз. Бироқ бугун фольклор намуналарининг китоб ҳолида чоп этилиши билан чекланиб қолмаслигимиз керак. Бугунги замонавий тус бериши мумкин, шу хусусида фикрлар бўйлаптими.

— Фольклор намуналари қанчалик қадими бўлса, унинг бадий қиммати шунчалик баланд ва катталар учун ҳам, ёшлар учун ҳам бирдек қизиқарли бўлаверади деб биламан. Фақат бир нарса борки, «оммавий маданият»

“Оила ва жамият” мухбири
Ширинхон МУМИНОВА
суҳбатлашди.

ОПИСДА ЯРАҚЛАГАН ХАР НЕ ОПНОС ЭМАСДИР

Бугун хорижга чиқиб ишлаб, катта пул топиш, мол-дунё ортириш вассасига учраган аёлларимиз кам эмас. Тўғри, эркакнинг юкини енгил килгиси, унга тиртган бўлгиси келаётган опа-сингилларимиз ҳам йўқ эмас. Аёл дангиллама иморат курши, шоҳона мебеллар сотиб олиш, тўю томошалар қилиш истагида елиб-югуради. Хотиржамлиги, соглигидан воз кечади. Аммо аёлнинг ўрни энг аввало, оиласи, фарзандлари ёнида эканини тушунганида кеч бўлади. Андижонлик Омина исмли аёл орзу-хавас курбони ёлангандан каттиқ пушаймонда...

— Бир танишимнинг тавсияси билан турмуш ўртогим иккимиз Туркияга ишлагани кетдик, — дей хикоя қиласида аёл хориждаги ҳәтиуни ёдга оларкан. — Истамбулнинг Боязид кўчасида яшовчи бир оиласдан иш тавсия килиши. Хўжайнин боғбон, мен энага бўлиб ишладик. Биринчи ой маош сўрасак, уй эгаси Иброҳим оға икки ойни бирга беришини айтиди. Эр-хотин ўзимизча ҳисоб-китоб қилиб, оладиган пулларимизга режа туздик. Мен 7 ойлик чақалоқка қарайман. Маошим вақтида берилмагани етмагандек, боласига тунда ҳам қаравша мажбур қиласи. Шундай қилиб, б 6 ой маошисиз ишладик. Бизнинг-кў, қорнимиз тўк, устимиз бут, аммо қишлоқда кекса қайнатамнинг қарамодига болаларим кийналди. Чунки қарз кўтариб кетгандик. Қарз берган одамлар уйга келиб фарзандларимни сикувга олишган. Чорасиз коплан қайнатон ўз номидаги хөвленини сотиб, ижара уйга кўчуб ўтишган. Ҳозир уч бола билан бир хонали уйда яшапмиз. Ўз бошимга ўзим гавро сотиб олдим. Хўжайнин фермер хўжалигидан деҳкончилик қиласи. Рўзгорнинг кам-кўстини тўлдириб турарди. Менинг эса гулдек хунарим бор, чеварман. Ҳалоп топган пулга қоноатпланмадим. Одамларга ўхшаб даниллама хөвлида яшагим келганди, оқибатда тор жойда тикилиб турибман.

***

Тошкентлик Қаноат исмли аёлнинг ташвиши ундан-да катта.

— Синглим Мунира кенжә қизини унаштириб кўйгач, тўй қилиш истагида Дубайга ишлагани кетди, — дейди Қаноат опа кўз ёшини яшира олмай. — Кўй, аёл бошинг билан узоқ юртларга кетма, қизингин эн қатори узат, десак, менда ҳам орзу-хавас бор, деб ўз сўзида туриб олди. Агар сеп-сидиргани яхши қимласам, қизимга қайнонаси кун бермайди, деб ҳай-ҳайлашимишга ҳам эътибор бермай кетди. Дубайда турмуши бузилган опа-сингилларинг вилласида хизматкор бўлиб иш бошлаган. Уч ой йўл харажатларини қоплаш учун текинга ишлаган. Уч ойдан сўнг маош сўрасак, унга пул беришмаган. Ола-сингиллар уни Марям исмли аёлга сотиб боришиган. Марям уни оғир меҳнатга, ертўлада яшашга мажбурлаган.

Бир ярим йил деганда синглим бир ахвозда уйга қайтиб кеди. На пули бор, на соғлиги: ўпкасида ракнинг оғир формаси аниқланган, зудлик билан он-кология диспансерига ётказидик.

Бу орада тўй ўтди, қизи баҳтини топди. Куёв тараф ортича нарса талаб ҳам қилган йўқ. Ҳаммаси синглимнинг вассасага тушиб қолганида, деб ўйлайман. Энди эса жондай жигарим кўз ўнгимда шамдек сўниб боряпти.

...Бундай воқеалар тез-тез кулогимизга чалинади. Атрофимизда танишларимиз, яқинларимиз,

ёхуд аёллар миграцияси ҳақида

дўсту дугоналаримиз хорижда ишлапти. Улар билан суҳбатлашамиз, ҳол-аҳвол сўраймиз. Қанча пул юбораётганини билгимиз келади. Хўш, бугун аёлнинг хорижга чиқиб кетишига сабаб нима? Ушбу савол билан бир гурух мутахассисларга юзландик.

— Аёлнинг хорижга кетиб ишлазига кўччилик, иқтисодий етишмовчилик, ишсизликини сабаб қилиб кўрсатишади, — дейди Бектемир тумани, Бектемир маҳалласи масъул котиби Нигора Камолова. — Иқтисодий танглик ҳамма оиласда ҳам бўлиши табии. Агар аёл тежамкор, тадбиркор бўлса, оиласда етишмовчилик бўлмайди. Аксинча, маблагни нотуғри сарфлаш, истроғарчиллик бу фонея. «Болам ўртоқларидан кам бўлмасин, ўксимасин», деб ўғлига қимматбаҳо телефон тутқазадиган, кизини номдор «Бутик»дан ясантарирадиган аёллар оила иқтисодини бузади. Бу олифа эҳтиёжларни қоплашга отанинг қурби етмай қолгач, она белни боялаб, майдонга чиқади. Худудимизда 3567 аҳолининг 1861 нафари аёллар. 2016 йилда маҳалламиздан 19 нафар хотин-қиз ишлап, ўқиши мақсадида хорижга кетишиган: Италияди, АҚШда яшаетганлари ҳам бор. Хорижга кетаётган ота-оналар энг аввали, бизга мурожаат қилишади. Вояжга етмаган фарзандлари бўлса, ички ишлар бошқармаси вояга етмаганлар билан ишлап бўлимидан бола қимминг қарамодига колаёттани ҳақида маълумотнома ҳамда тушунтириш хатини тақдим этишади. Хориждан қайттан хотин-қизлар ўртасида энг биринчи олиб борадиган ишмиз — тибий кўрикка жалб этиш.

— Ўтган йили ташки миграциядан қайтган хотин-қизларнинг 289 нафари тибий кўрикдан ўтказилди, — дейди Бектемир туман марказий кўп тармоқли поликлиника мудири Гўзлам Исмоилова. — Умумий кон, сийдик, сифилис, ОИТС, агар тўлдан келганд бўлса, қанди диабетга ҳам анализ топширилди. Барча анализылар белуп. Улардан икнина ОИТС аниқланди. Зудлик билан назоратга олинни, ОИТС маркази томонидан даволаш ишлари олиб борилди. Уларга ҳар ойда поликлиника шароитида дори-дармон тарқатиб турилди. Бу икки онанинг фарзандлари бор, биз касаллик аниқланған, зудлик билан болаларни ҳам ташхисдан ўтказидик, химояланыш ҳақида тушунча бердик. Миграциядан қайтган хотин-қизларнинг ҳаммаси ҳам ўз ихтиёрлари билан тибий кўрикка келишини исташмайди. Патронаж ҳамширалар бир неча марта уларнинг уйларига бориб, ташуниши ишларини олиб боришиди. Шунда ҳам поликлиникага келмай, вактин чўзса, ички ишлар ходимларига мурожаат қилишга мажбур бўламиш.

Тўлаган АБДУЛЛАЕВ, Тошкент шаҳар, ички ишлар Бош бошқармаси оммавий ахборот воситалари билан ишлап бўлиниши бошлиғи, подполковник:

Оғрикли нуқта

Унда фуқаро иш берувчи билан ўзи шартнома имзолайди ва уни агентлик орқали расмийлаштиради. Ҳусусий шартнома асосида ҳам турли мамлакатларда қонуний ишлапётган юртдошларимиз кўп. Қонуний ишлазигин афзалликлари шундаки, бунда фуқаро ўзи меҳнат қилиш учун бораётган мамлакатнинг тилини, қонунчилигини, урф-одатларини, ишдаги техника хавфзислигини ўрганади. Борган мамлакатда уни иш жойи, маошининг миқдори, ҳафтасига неччи соат ишлами, касалликка чалинганда даволаниши, дам олиш кунлари, таътили кўрсатилган бўлади. Қолаверса, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил 22 февралда кучга кирган Қарорига кўра хорижда ишлазиглар хорижда ишлапаган пайтлари учун меҳнат дафтар-часига қайд этишилари, иш стажига киртишилари, сурѓута бадалларини тўлаб, қаригандаги пенсия таъминоти билан ҳам таъминланислари мумкин.

Ноқонуний меҳнат қилувчилар бундай имкониятларга эга эмас. Ёшлик, нақвиронлик пайтида хорижда ишлаб, маблаг тобиг, кун ўтказалар-да, эртага бу йиллар иш стажига кирмай қолади. Ноқонуний меҳнат мигрантлари одам савдоси қурбонига айланислари, мавзуларни олопламасликлари, ўзларини химом қила олмаслиги эҳтимоли жуда каттадир. Ноқонуний миграция бундай мигрантларни ўз мамлакатида ҳам, борган мамлакатида ҳам ноқонуний вазиятга тушуриб кўяди. Шунинг учун биз уларни доимо қонунга риоя қилишга чакирамиз.

Мансур БЕРДИЕРОВ, Бектемир туманинда бандликка кўмаклашиш маркази банд бўлмаган аҳолини ҳисобга олиш ва ишга жойлаштириш шўъба мудири:

— Бектемир туманида 2017 йилда 2921 иш ўрнини яратиш режалаштирилган. Бу вазифани амалга ошириш учун катор ишлар қилинаётir. 2016 йил давомидаги ҳам бир неча марта хориждан қайтган хотин-қизлар учун иш ўрнлари ярмаркасини ўтказдик: расмий таклифномалар бердик. Умумий хисобда ишларни бўйича 480 ишлар яшайди. Улардан 283 нафари аёл.

Яқинда Россиядан қайтган аёлни ишга жойлаштиридик. Баъзилари 500-600 минг сўм маош учун ишлана хоҳлашади. Сабабини билмадим-у, кўп ҳолларда ҳусусий корхоналар бўш иш ўрнини сир тутишади. Миграциядан қайтган хотин-қизларнинг ишларни ўзасидан мутахассислиги тўғри килимасан, касбга қайта тайёрлаш, малакасини ошириш ўкув марказига ўқишига юборамиз. Марказда 20 га яқин ўкув ўйналиши бор. Ўқиши давомидаги маддий кийинчиликка учрамаслик учун ишсизлик нафақаси берилади. Сергели туманида Корея билан ҳамкорликда тузилган «Koica» ўкув марказида 10 ой давомидаги ўтипитади. 6 ой стендиядаги билан таъминланади. 4 ой амалиёт ўтказилади. Бу йил Самарқандда ҳам филиал иш бошлади. Ўтган йили хориждан қайтган хотин-қизларни ўзасидан ташкиллаштирилган ҳолда меҳнат қилимокда. Ўтган йиллар майдонидан 40 мингдан зиёд Ўзбекистон фуқароси бу мамлакатда меҳнат фолиятни юритди. Айни пайтда ҳам 16992 ишлар Кореядаги ишларни банд. Ташкил миграцияси масалалари агентлиги ишлатади.

— Меҳнат қилиш учун хорижга боришининг қонуний йўллари мавжуд. Бунинг биринчи йўли давлатлараро, хукуматлараро битимлар, меморандумлар асосида ташкиллаштирилган ҳолда меҳнат фолияти юритиш учун хорижга бориб ишлазиди. Хорижга пайтда Ўзбекистон Республикаси Мехнат вазирлиги ва Корея Республикаси меҳнат ва бандлик вазирлиги ташкиллаштирилган ҳолда меҳнат қилимокда. Ўтган йиллар майдонидан 40 мингдан зиёд Ўзбекистон фуқароси бу мамлакатда меҳнат фолиятни юритди. Айни пайтда ҳам 16992 ишлар Кореядаги ишларни банд. Ташкил миграцияси масалалари агентлиги ишлатади.

Аёлнинг бугунги, эртаси, соглиги, нурли ҳаётини учун қанча одам туну-кун изланишади. Уларни ҳар томонлама кўллаб-куватлаш, ҳимоя қилиш учун давлати-миз томонидан қанча чора-тадбирлар кўрилмоқда. Аммо аёл ёвзликлардан, турли ташкил ташкиллаштирилган ўзини ҳимоя кила олпятими? Бир бурдан нонни оиласи бағрида, хотиржам ейишдан кўра, кўпроқ хотиржини орзу қилётган аёллар ҳақида нима дейиш мумкин?

Нигора РАХМОНОВА, «Оила ва жамият» мухабири

ЕСЛАТМА:

4-сон, 25.01.2017

АВТОБУСДАН ҲАЙДАЛГАН БОЛАЛАР

әхуд автобус ҳайдовчилари ва чиптачилар
хақида мұлохазалар

...Чиптачи аёл болаларнинг пули йүккегини билгач, уларни автобусдан тушириб юборди. "Йүлкирага пулларинг бўлмаса, пиёда кетавермайсанларми? Икки бекат юрсаларинг оёқларинг синиб қолмайди. Бундан кейин пулларинг бўлмаса, чиқмаларинг", деди шанғиллаб. Эрталабки совуқнинг заҳри пасаймаган. Юзлари совуқдан қизариб кетган болакайлар туртиниб-суртиниб автобусдан туша бошлади. Бу катталарнинг дилини оғритди.

Утган ой бошларида бир кампир пойтахтимиз шаҳарларида харакатланыпти 94-автобусга чиқди ва чиптачига 1000 сўм пул узатиб: "Болам ёнимда бори шу, уч бекатдан сўнг тушаман", деди. Чиптачи эса йўл ҳаки 1200 сўм эканини, пули бўлмаса автобусга чиқмаслигини айтиб, онахонни муззам қилди.

- Пиёда юринг, ё уйингизда ўтириң!, – деб ўшқирди.

Кекса аёлларнинг дили оғриб:

- Майли, ўғлим, кейинги бекатда тушиб қоламан, деди!

У айтганини қилди, автобусдан тушиб пиёда кетаверди...

Бир нарсага ҳайронман, айрим чиптачилар юзлаб йўловчига "майда йўқ эди", деб юз сўм қайтариб бермайдилару биргина кекса онахон ёки мактаб ўқувчиси 200 сўм кам берса, бутун автобусни бошига кўтаришади.

Олтмиш ёшлар чамаси бир аёл набирасини театрга олиб кетаётган экан, чиптачидан: "Болам, опера театрига борадими?" деб сўради ва автобусга чиқди. Чиптачига 1000 сўм пул берди, у яна тутақа бошлади.

Онахон: "Кексаларга ҳам шундай муомалада бўласизми, ўғлим?! Нафақада бўлсан, набиримни

айлантиргани Зангигатадан келгандим, пули камрок эди", деди. Чиптачи кунда минг киши билан гаплашади. Йўловчилар кайфиятига ҳам қайсири маңнода чиптачининг муомаласи таъсир қиласди.

Кексаларни иззат-хурмат қилиш миллий қадриятларимиздан саналади. Балки қарияларимизга ҳам қайсири маңнода йўл чипталари бўйича енгиллик яратилса мақсадга мувофиқ бўлармиди?

Чарос БИЛОЛОВА

Акс-садо

"Автобусдан ҳайдалган болалар" сарлавҳали мақолада долзарб мавзу кўтарилилган. Мен ҳам ўкувчи бўлганим учун бу каби ҳолатларга тез-тез дуч кела-ман. Аммо автобусдан фақат болалар ҳайдалаётгани ўқ.

ИШЛАЙДИГАН КЕЛИН КЕРАК ЭМАС (МД)?

Утган йили олий ўкув юртини тамомладим. Нуғузли ташкилотда ишлайман. Яқинларимнинг айтишича, ҳавас қўлса арзигуллик, рисоладаги дик қиз эканман. Уйимиздан совчиларнинг кети узилмаяпти, лекин ҳеч баҳтим очилмайди. Негадир менга, ота-онамга бирдек маъкул бўлган йигитлар тўйдан кейин ишламига карши. Ахир мен тўрт йил, контракт асосида ўқидим-ку? Бунинг устига ўқиши киргунимча ҳам репетиторларга қатнаб, ота-онамнинг қанча пулларни сарфладим. Ишламий уйда "берсанг ёйман, урсанг ўламан" деб ўтирамани? "Йўқ" деб кўнглимдагидек инсон келишини кутиб ўтираси, кейинчалик баҳтим очилиши қийин бўлмайдими? Тўғриси, онам шундан хавотирда. Олий маъмуротли, чиройли, ақл-хушли бир ҳамкасб опахоним билан яқинмиз. У опа ҳам ёшлигига худди менинг ахволимга тушган экан, яни кўнглидагидек йигитдан совчи келса, у тўйдан кейин ишламай уйда ўтишини шарт кўяркан. Ўша опахоним армон билан мени койиди. "Агар шу ёшга кириб турмуш курмаслигимни билганимда, ўша пайтда уйда ўтирасан деган йигитларнинг бирортасига тегиб кетардим. Аёл кишиларнинг баҳти, обрўси, шавни касби билан эмас, оиласи билан белгиланади" деди. Ўйланиб қолдим, касбимни кўзим кўймай кўнглимдагидек инсонни кутсам панд өмасмиканман? Ёки ишламишими истамаган йигитга турмушга чиксан, кейинчалик аттанд қилмасмиканман? Қандай йўл тутишга ҳайронман...

Нодира, Навоий вилояти

Сўранг, жавоб берамиз!

ГЎДАКНИНГ ХОТИРАСИНИ ҚАНДАЙ РИВОЖЛАНТИРИШ МУМКИН?

машинанинг фидирларини айлантириб, машина қандай юришини кўрсатни. Кичкингут куялти! У севимни ўйинчогини бир неча кундан кейин ҳам таниб олади, чунки у машина нималар кила олишини эслаб қолди-да. Болага янги ўйинчоқни таклиф қиласди экансиз, унга ўйинчоқ нималар қила олишини кўрсатнинг ва гапириб беринг. Шунда, боланинг ўйинчоқ билан ўйнаши янада қизиқарлироқ бўлади ва шу тарзда уотирасида қолдиган янги маълумотга эга бўлади. Бола 2-3 ёшида кattалардада эслаб қола олади. Энди у хотирасининг барча имкониятларидан фойдаланиши билади.

Миёда қандайдир бир предметлар қатори (масалан,

сигар, ўйларс, нок, лимон...) сақлани қолиши учун

у тушунчаларни тоифалар бўйича гурухлайди.

Баъзи бир сўзлар ҳайвонларни, бошқалари эса мевааларни ифодалайди. Меваалар, сабзавотлар, жониворлар

тасвири туширилган суратларни

қирқинг ва болага уларни турли

кутичаларга солишга ёрдам беринг. Бола ўйинлар солидан болага у ҳақда гапириб беринг, биргалиқда суратларни томоша

қилинг, бола уларни ўз кўлида ушлаб кўрсинг. Болага эртак

ва шеълар ўқиб беринг. Шунда бола қаҳрамонларнинг

хатти-харакатларига баҳо беришини ўрганади, хотираси

ва диккетини маш килдиради. Эртакларнинг тили ритмик

бўлади, матнда кўплаб тақорланишлар ва тургун жумлалар

бўлади. Бу боланинг қабул килиб олишини енгилластиради,

бу эса ўқдак учун жуда муҳим. Актрисалик қилинг: маликага ёки ўйайна онага, сичончага ёки маймоқ айиққа айланинг.

Болани яхши мусиқага ўргатинг.

Латофат САҲДУЛЛАЕВА тайёрлади

– Боша ўтказилган операциядан сўнг отамнинг кузлари кўрмай қолди. Уларнинг номидаги автомашинани бошқаршиш учун отам менга ваколат бермоқчи. Отам ишончномани имзолай олмаса, бундай битимни қандай расмийлаштириш мумкин.

Алишер Исматов,
Янгийўл тумани

Мұхаббат Камилова, Янгийўл тумани
2-сонли давлат нотариал идорасининг
ката нотариуси:

– "Нотариат тўғрисида"ги қонуннинг 34-моддаси ҳамда "Нотариуслар томонидан нотариал ҳаракатларни амалга ошириш тартиби тўғрисида"ги йўриқноманинг 14-бандига мувофиқ, агар фуқаро жисмоний нуксони, қасаллиги, саводсизлиги туфайли ёки қандайдир бошқа сабабларга кўра битим, ариза ёки бошқа ҳужжатни ўз кўли билан имзолай олмаса, битим, ариза ёки бошқа ҳужжатни унинг топширигига асосан унинг ўзи ва нотариус ҳозирлигига бошқа фуқаро имзолаши мумкин. Бунда нотариал ҳаракатни амалга ошириши сўраб мурожаат қилган фуқаронинг ҳужжатни ўз кўли билан имзолай олмаси сабаблари ёзиб кўйилади.

ЭЪЛОН

Юлдашев Билолиддин Бурханитдинович номига Ўқув Даволаш Комплекси Тиббиёт касб-хунар коллежи томонидан 2008 йил 26 июнда берилган №1080501 рақамли дипломи ҳамда иловаси йўқолганлиги сабабли БЕКОР қилинади.

ХАР КУНИ КАМИДА 180-200 МИНГ КИШИ МЕТРОПОЛИТЕНДАН ФОЙДАЛАНАДИ

Ҳар куни ишдан қайтаётіб, метрополитен хизматидан фойдаланаман. Ер ости транспорти ҳар томонlama құлай. Бир неча ўйлардан бери ўйловчилар хәвғисизлігини таъминлаша мақсадыда метрополитен бекатларига қираверишада Күрікеше хизматы ходимлары на- зоратындаңыз.

... Бошида бу күпчиликка малол келган эди. Вақтини қызғанған ёхуд текширувнинг бу туридан ғашланған йўловчилар ҳам бўлди. Бироз вақт ўтиб сиз метрополитендан фойдаланувчи йўловчиларда наозратга муносиб жавоб беради олиш маданияти шаклланди. Энди йўловчилар ўз хоҳиши билан кўлидаги сумка ва халтларни Қўриқлаш хизмати ходимларига кўрсатишади. Шунгя қарамай,

баъзизда масъул ходимга терс муомала қиласидиган йўловчилар ҳам учраб туради.

...Метро бекатига тушаётганда йўловчи аёл сумкасини кўрсата туриб, «Эртабаҳ ҳам кўрган эдингиз, нима, мен шунақа хавфли одамга ўхшайманмий!» деди зарда билан. Табийки, бу хол кўччилик йўловчиларнинг эътиборини тортид. Ахир, Кўриклиш хизмати ходимларининг вазифаси йўловчилар хавфзилигини таъминлашдан иборат-ку! Кўп холларда биз метрополитен хизматидан фойдаланамиз-у, бу транспортнинг ҳар куни узлуксим ишлаши ва йўловчиларни ўз манзилига хавфсиз етказиш учун канча куч ҳамда меҳнат талаб этилиши жакида йўлламаймиз.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бош

Айрим ота-оналар билан сұхbatпашсанғиз, машинынг камлиги, рýзғордаги етишмовчилик пардан нолишағи. Күшимиң даромад топишнинг йўллари ҳакида бош котиришаётганини айтишади. Аммо ўша ота-онанинг қизи ёки ўғлининг кўлидаги телефоннинг нархи ҳакида эшитиб, ёқа ушлади.

— Кызимнинг түргилган кунига Nokia фирмасининг 1202 русумдаги телефонини совға қылгандик, — деди Гулчехра ислми аёл. — Коллеждеги дугонапары “Бу телефонни ахлат кутисига ташлаб юборсаным, ҳам, ҳеч ким олмайды”, деб масхара қилишибди. Ҳар куни уйда жанжал. Бу телефонни тутмайман, сенсорларидан олиб беринг, деб ҳархаша қипавергач, кредитка IPHONE-6 олиб бердим...

— Бир танишимнинг еттичини синфда ўқийдиган қизи, агар телефон олиб бермасаларинг уйдан кочиб кетаман, деб шарт кўйгани учун яп-янги муз-
зотиниши остиб, кимга телефон олиб берсан?

Күшнимиз Саломат аянынг кепини қайноасы қандай қилип телефонсөвар неварасини йүлгә соганнаны айтыв берди.

— Бу йил қызим 12 ёшга тұлды. Түғилған күні яқынлашғани сайин: “Ойи, түғилған күнимға телефон соғаса кипінг”, дегеребиң башымни котириб

Фон звука «Лилия», дейверис «Золотые котики»

Оила бекас миҳт МУАССИСЛ
Интихомий Ўзбекистон Хотин-қиз

ИЖГОМОЙ-
СИЁСИЙ,
МАННАВИЙ-
МАЪРИФИЙ

172

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси,
“Болалар ва оиласларни кўллаб-
кувватлаш” ассоциацияси
(Болалар жамгараси) ва
“Соғлом авлод учун” халқаро
хайрия фонди

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент – 100000.
Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-йи.

Қабулхона: (факс) 233-28-20,
Котибинг: 233-04-35, 234-76-08

E-mail: ollavajamiyat@mail.ru
Web-site: olla-va-jamiyat.uz

Газета 2013 йил 20 марта ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлигига 10-2995 рақами билан рўйхатга олинган. Буюртма Г - 226. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади - 8877. Баҳоси келишилган нархда.

Босиша топшириш вақти – 15:00 Топширилди – 15:00
 Навбатчи мұхаррир: **Б. Исимоилов** ISSN 2010-7609
 Навбатчи: **Л. Сағдұллаева**
 Мусақых: **С. Сайдалимов**
 Саҳифаловчы: **А. Маликов**
 Газета таҳририят компьютер марказыда
 төрттүлдө де сағиғаданы

 9 7 7 2 0 1 0 7 6 0 0 7
 1 2 3 4 5

«Шарқ» нашрийат-матбаза акциядорлик компанияси босмахонасында чөр этилди. Тошкент. Буюк Түркістан кітабы. 41-ш

ISSN 2010-7609

9 772010 760007
12345